

การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขรรค์ชัย

Development of Independent Study 1 Curriculum in Research and Knowledge
Formation in Community Subject for Mattayomsuksa 1 Students of Kruachay School

เยาวภา ศรีเมือง^{1*} วัฒนา รัตนพรหม² และ นวลอนงค์ บุญฤทธิ์พงศ์

Yaowapa Srimuang^{1*} Wattana Rattanaphrom² and Nuananong Boonrittipong²

^{1*} นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

² อาจารย์ประจำหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

^{1*} Graduated student in Master of Education (Curriculum and Instruction) of Graduate School, Suratthani Rajabhat University,
Khutalaey, Muang Surat Thani, Surat Thani, Thailand 84100

² Lecturer in Master of Education (Curriculum and Instruction) of Graduate School, Suratthani Rajabhat University, Khutalaey, Muang
Surat Thani, Surat Thani, Thailand 84100

*Corresponding author, E-mail: krue_yao@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขรรค์ชัย และ (2) ประเมินทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขรรค์ชัย จำนวน 44 คน ทำการเลือกแบบเจาะจง การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตร ขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสำรวจสภาพของชุมชน แบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร แบบประเมินโครงสร้างหลักสูตร และแบบทดสอบทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สถิติ t-test (dependent) ผลการศึกษาพบว่า 1) หลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขรรค์ชัยมีความเหมาะสมในระดับมาก และ 2) ผลการประเมินทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขรรค์ชัย พบว่าทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขรรค์ชัย มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน โดยใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการกิจเกาะติดชุมชน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

Abstract

The purposes of this research were: (1) to develop an independent study 1 curriculum in research and knowledge in community subject and (2) to evaluate Matayomsuksa 1 student's self-study skills before and after learning with the developed curriculum. The samples consisted of 44 purposively selected Matayomsuksa 1 students of Kruachay School. The procedure of developing the curriculum were as follows: 1) analysis on curriculum foundation, 2) curriculum construction, 3) curriculum implementation, and 4) curriculum evaluation and improvement. The instruments used in this study were 1) a community observation form, 2) a questionnaire survey of expert's opinions on requirements for creating and developing the curriculum, 3) a curriculum evaluation form, and 4) pre-and post-test of students' self-study skills. Mean, SD and dependent t-test were used for data analysis. The results of this research were as follows: 1) the independent study 1 curriculum was evaluated by 6 experts which was appropriate to be used at a high level and 2) there was a significant difference between the pre-and post-test average score of students' self-study skills at the 0.05 level.

Keywords: Independent Study

1. บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (independent study) ซึ่งเป็นกลุ่มสาระที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ในแง่ของความสนใจ ประสบการณ์ วิธีการเรียนรู้ และการให้คุณค่าแก่ความรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนสร้างขึ้น โดยมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้โอกาสผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ใช้การเรียนรู้ด้วยความหมาย รวมถึงแลกเปลี่ยนเผยแพร่กระบวนการและผลผลิตกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ (สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา กระบวนการทางสังคมและให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยการจัดการเรียนรู้ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน เน้นการบูรณาการความรู้ในสาขาต่างๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง (active learning) ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าทดลอง สามารถแสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (constructivism) ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด (thinking skills) ในหลาย

ลักษณะ กิจกรรมที่จัดขึ้นควรช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนา คุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม (good habit) ผู้สอนควรจัด แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (resources) ให้แก่ผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข (happiness) และในการวัดและประเมินผลนั้น ผู้สอนต้องยอมรับในความสามารถ ความคิดเห็น และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน (individualization) (ทิสนา แคมณี, 2545)

โรงเรียนวัดขรรค์ชัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า นักเรียนขาดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะกระบวนการทำงาน และทักษะความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (โรงเรียนวัดขรรค์ชัย : สมุดบันทึก การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน) ซึ่งทักษะดังกล่าวมีผลต่อการจัดการศึกษาในภาพรวม

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Research and knowledge formation in community: independent study1) เพื่อพัฒนาทักษะการ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยการจัด กิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ใน เรื่องที่ตนเองถนัดและสนใจที่จะเรียนรู้ จากแหล่ง เรียนรู้ในชุมชนและภูมิปัญญาในท้องถิ่น ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ฝึกทักษะกระบวนการทำงาน และฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยแสวงหา ความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน จากภูมิปัญญา ท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2544 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ที่ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความ ถนัดของตนเอง ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ

ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กรมวิชาการ, 2546)

2.วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขรรค์ชัย
2. เพื่อประเมินทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเองของนักเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน โดยใช้ หลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สำหรับนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขรรค์ชัย

3.ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มี 4 ขั้นตอนดังนี้
3.1 การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมา สร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนวัด ขรรค์ชัย ซึ่งแบ่งเนื้อหาในการสำรวจดังนี้

3.1.1 การสำรวจด้านสภาพทั่วไป สังคม วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ ของชุมชนตำบลเสภา ที่ตั้งโรงเรียน วัดขรรค์ชัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาลำดับครั้งนี้ ได้แก่ชุมชนในตำบลเสภา อำเภอเสลภูมิ จังหวัด นครศรีธรรมราช ทั้งหมด 16 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของ โรงเรียนวัดขรรค์ชัย โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ดำเนินการ สืบค้นด้วยตัวเอง ทั้ง 16 หมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้
เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ คือ แบบสำรวจสภาพของ ชุมชนในตำบลเสภา ทำการสร้างเครื่องมือตาม

ขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพของชุมชน

2) ออกสำรวจชุมชนตำบลเสาเกออย่างไม่เป็นทางการเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสำรวจ 3) นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 มาสร้างแบบสำรวจ 4) นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาถึงความครอบคลุมของเนื้อหาที่จะสังเกต และ 5) ปรับปรุงแบบสำรวจตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งลักษณะเครื่องมือที่ได้คือแบบบันทึกข้อมูลแบบบรรยายสภาพตามที่เห็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยออกไปสังเกตในชุมชนตำบลเสาเกอด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในลักษณะการบรรยายสิ่งที่สังเกตเห็น

3.1.2 การสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดขรัวช่วย จำนวน 32 คน ผู้ปกครอง จำนวน 36 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวัดขรัวช่วย จำนวน 44 คน รวมทั้งสิ้น 124 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ในด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์

ของหลักสูตร คุณลักษณะ คุณธรรมของผู้เรียน เนื้อหาสาระ แหล่งเรียนรู้ และกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

กลุ่มตัวอย่าง

โดยการเชิญบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง มาที่โรงเรียนวัดขรัวช่วยเพื่อตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นประเด็นการสร้างและพัฒนาหลักสูตร

3.2 การร่างหลักสูตร

3.2.1 การร่างหลักสูตร

ดำเนินการโดยนำผลการสำรวจข้อมูลขั้นพื้นฐาน ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยมากำหนดเป็นโครงร่างหลักสูตร

3.2.2 การประเมินโครงร่างหลักสูตร

หลังจากการร่างหลักสูตรแล้วได้ทำการประเมินโครงร่างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาการศึกษา จำนวน 6 ท่าน ทำการประเมิน 2 ลักษณะ คือ ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรกับบริบทของโรงเรียนวัดขรัวช่วย เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงร่างหลักสูตรประกอบด้วย 1) แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรที่ให้ผู้ประเมินแสดงข้อเสนอแนะลงในตัวโครงร่าง 2) แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างหลักสูตร แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินความเหมาะสมโครงร่างหลักสูตรเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การประเมินความสอดคล้องเสนอในรูปของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ถ้าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าสอดคล้องไม่ต้องปรับปรุง (กรมวิชาการ, 2546) ในส่วนการพิจารณาความเหมาะสมเปรียบเทียบกับมาตรฐานในแบบสอบถามโดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาแปลงเป็นคะแนน จากนั้นหาค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ (พิสนุ พองสี, 2556) โดยเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.20-5.00 หมายถึง เหมาะสมที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.40-4.19 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.60-3.39 หมายถึง เหมาะสม

ค่าเฉลี่ย 1.80-2.59 หมายถึง เหมาะสมพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.79 หมายถึง ต้องปรับปรุง

3.3 การทดลองใช้หลักสูตร

หลังจากผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขโครงร่างหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้นำหลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาทดลองใช้ โดยใช้การทดลองแบบหนึ่งกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์, 2553) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้หลักสูตรในครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดจรัลช่วย ตำบลเสาเกา อำเภอดงหลวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 44 คน

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 11 ประเด็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดลองใช้หลักสูตร ผู้วิจัยได้ทำการประเมินทักษะผู้เรียนก่อนการใช้หลักสูตรแล้วทดลองใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้หลักสูตรประเมินทักษะผู้เรียนหลังการใช้หลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนการใช้หลักสูตรและหลังการใช้หลักสูตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติ t-test (นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์, 2553)

3.4 การปรับปรุงหลักสูตร

หลังการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงข้อบกพร่องของหลักสูตร และผู้สอนตรวจสอบข้อบกพร่องของหลักสูตรจากการทดลองใช้ จากนั้นแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรในส่วนที่บกพร่องให้ดียิ่งขึ้น

4. ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

4.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดจรัลช่วย ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน พบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนวัดจรัลช่วยในระดับมาก โดยหลักสูตรที่

พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย เป้าหมาย โครงสร้างหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทาง การวัดผลประเมินผล คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ทักษะที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ขอบข่ายเนื้อหา แหล่งเรียนรู้ โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

4.2 ผลการประเมินทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขวัญ พบว่าทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน โดยใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน วัดขวัญ ก่อนและหลัง เรียน

ด้านที่	ผลการประเมิน			
	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
1. การตั้งคำถาม	2.23	0.64	4.07	0.70
2. การตั้งสมมุติฐาน	2.14	0.70	4.45	0.73
3. บันทึกการวางแผนการทำงาน (ID Plan)	1.86	0.77	4.23	0.60
4. นักเรียนมีทักษะและความคิดเฉพาะทาง	2.02	0.76	4.07	0.90
5. อธิบายเหตุผลในการเลือกชิ้นงาน	1.93	0.73	4.16	0.71
6. ความครอบคลุมของเนื้อหา	1.84	0.61	4.23	0.74
7. การจัดระบบและความคิดมีระเบียบวินัย	1.95	0.81	4.30	0.82
8. ความเพียรพยายามในการค้นหาข้อมูล	1.80	0.67	4.20	0.67
9. ความคิดสร้างสรรค์	2.02	0.76	3.93	0.79

10. ความชัดเจนและความสมบูรณ์ของเนื้อหา	1.86	0.73	4.25	0.72
11. จัดแสดงผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้	1.77	0.77	4.11	0.72
รวม	1.95	0.73	4.18	0.74

5. การอภิปรายผล

5.1 ผลการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน พบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน วัดขวัญในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้ กระบวนการทางปัญญา กระบวนการทางสังคม และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาได้หลายด้าน รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง (active learning) ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าทดลอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง จนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (constructivism) ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลาย (resource) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผู้เรียนได้ฝึกวิธีคิดในหลายลักษณะ (thinking skills) ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข (happiness) ขอมอบในความสามารถ ความคิดเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

(individualization) และเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม (good habit) (ทศนา แคมณี, 2555) เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการพัฒนาหลักสูตร ได้พิจารณาทฤษฎีที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและได้ดำเนินการครบกระบวนการของ การพัฒนาหลักสูตรสนองจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นไปตามหลักการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง และหลักการทำงานของสมอง ทำให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี วงศ์แสง (2552) ที่พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเล่นพื้นบ้านล้านนา กาญจนา บัววัฒน์ (2548) ได้พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรท้องถิ่นโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าดัชนีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

5.2 ผลการประเมินทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดขจรช่วย ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากที่ได้รับสิ่งเร้าและประสบการณ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัว จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นวิธีการที่ผู้เรียนได้รับข้อมูลผ่านอวัยวะรับสัมผัสต่าง ๆ การตีความสิ่งที่รับรู้แตกต่างกันตามประสบการณ์และความรู้เดิม อีกประการหนึ่ง คือ ผู้เรียนได้รับอิสระในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี วงศ์แสง (2552) ซึ่งได้พัฒนาหลักสูตรประถมศึกษาแบบบูรณาการหลังจาก

ทดลองใช้หลักสูตร งานวิจัยของ วัณชลี ด้านพ้ง (2551) ซึ่งได้พัฒนาหลักสูตรสาระท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี และงานวิจัยของ ศรีพรรณ สกลกิตติ (2551) ที่ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องน้ำพุร้อนฝาง ผลการวิจัยพบว่าหลังการใช้หลักสูตร คะแนนทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจความสามารถด้านทักษะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และการฝึกปฏิบัติ

6. บทสรุป

จากการดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรจนได้หลักสูตรที่พัฒนาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนวัดขจรช่วย ตามสมมติฐานแล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 40 ชั่วโมงโดยดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้และมีการปรับเวลาและกิจกรรมบ้างตามความเหมาะสมของเนื้อหา ความสนใจและบริบทของนักเรียนแต่ละกลุ่มพบว่าทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

แหล่งเรียนรู้เป็นชุมชนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของนักเรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมของนักเรียนและการจัดกิจกรรมบางอย่างควรมีการปรับเวลาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนแต่ละกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างกันในเนื้อหาสาระและประเด็นของแต่ละกลุ่ม

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำหลักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไปปรับใช้กับรายวิชาอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยจัดทำ

เป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือบูรณาการกับวิชาต่างๆ ใน
หน่วยการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

7. กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความ
อนุเคราะห์ของหลายท่านดังนี้ ดร.วัฒนา รัตนพรหม
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ดร.บุญเลิศ วีระพรกานต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดขรัว
ช่วย ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบโครงร่างหลักสูตร
และเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิและ
วิทยากรในชุมชน คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน
โรงเรียนวัดขรัวช่วย และทุกท่านที่ให้อำนาจใจและอยู่
เบื้องหลังความสำเร็จของการดำเนินการวิจัยตลอดมา

8. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่
2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์
อักษรไทย.
- กาญจนา บัววัฒน์. (2548). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่ม
ภาษาไทย 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์.
- ทิตนา เขมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์. (2553). ระเบียบวิธีวิจัย
ทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ๑
: บริษัทจุดทอง จำกัด.
- พิสนุ ฟองศรี. (2556). วิจัยชั้นเรียนหลักการ
และเทคนิคปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). บริษัทด้าน
สุทธาการพิมพ์ จำกัด. กรุงเทพฯ.

เรวดี วงศ์แสง. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่องการเล่นพื้นบ้านล้านนาชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วิญชลี ด่านพ้ง. (2551). การพัฒนาหลักสูตรสาระ
ท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี
หน่วยการเรียนรู้เรื่องการทำบายศรี ช่วงชั้นที่
4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ศรีพรรณ สกลกิตติ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่นเรื่องน้ำพริกเผ็ด กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2555).

แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
มาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง .
กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.